

UKRAINIAN LABOR NEWS

Printed and published weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Газета для робочого класу — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, закорпоророване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українському Робітничому Домі, на розі вулиць Прічард і МакГрегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

ДЕСЯТИЙ З'ЇЗД І П'ЯТА КОНВЕНЦІЯ.

ЗНАЧІННЯ З'ЇЗДІВ В ЖИТТЮ НАШИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

Проголошено вже, що Десятий Всеукраїнський З'їзд Товариства Українських Робітничо-Фармерських Дім відбудеться 4-го, 5-го і 6-го лютого, 1929 року; проголошено також, що П'ята Конвенція Робітничого Запозитного Товариства відбудеться слідом за з'їздом ТУРФДім, в дні 7-го, 8-го і 9-го лютого.

Два ювілейні з'їзди: Десятий ТУРФДім і П'ятий РЗТ, — двох масових організацій українських працюючих в Канаді.

Кожний з'їзд кожної поважної організації позначає період її розвитку і праці. Коли-б ми бажали щиро прослідити розвиток цих наших організацій і ролі з'їздів у нєму, то ми переконалися-б, яка вона була величезна, ми переконалися-б, що коли-б не з'їзди — не було-б і організацій. Часами чуємо ми: і пощо ті з'їзди, такі коштовні? За ті гроші, що коштують один наш з'їзд — можна багато зробити організаційної чи освітньої роботи.

Та, можна, чого ніхто не заперече, але тої роботи, яку пророблюють з'їзди, ніхто не є в спроможі виконати, тільки самі з'їзди. Ми знаємо, що робітничо-фармерським організаціям тяжко поносити кошти з'їздів, але їм багато було-б тише існувати, спільно працювати, коли-б не було з'їздів. Ми знаємо, що нашим організаціям в Канаді, з її величезними проблемами, надто тяжко відбудувати всеукраїнські з'їзди, але ще тише їм було-б працювати розкиданним на цих просторах без з'їздів, без спільного порозуміння. З'їзд є одним законодавчим авторитетним тілом, що надає одного плану в організаційній і культурно-освітній праці, він є тим чинником, що консолідує всю діяльність організації, дучить схід з заходом і обох їх з центром.

ГОЛОВНІШІ ПИТАННЯ ПРОГРАМИ З'ЇЗДІВ.

Обидва сегорічні з'їзди — ТУРФДім і РЗТ — є важними з'їздами, що відзначають великі періоди існування і діяльності цих організацій. До тих з'їздів проробили велику підготовчу роботу з'їзди провінційальні, з яких один відбувся (в Онтеріо) у вересні, а два (в Саскчевані і Альберті) щойно закінчилися. Уже в період між дев'ятим всеукраїнським з'їздом і провінційальними з'їздами ТУРФДім започатковано у наших організаціях, чи з їх починком та при їх близькій участі нові галузі діяльності. Нема і сумніву, що провінційальні з'їзди також принесуть щось нового, над чим всеукраїнський з'їзд ТУРФДім повинен буде основно застанова й сказати своє рішення щодо сього. Ми знаємо, що задача найменша галузь діяльності вимагає нового напруження сил і енергії, нових робітників, пильного керівництва, визначення напрямку праці, підпорядкування тої роботи ключовим інтересам працюючих мас.

Пізнавши, як поволить на це час, ми спинимося на деяких з головніших питань з'їздів, і ми бажали-б, щоб наші активні сили організації, робітники, всі, для кого добро організації працюючих лежить на серці, висловили свою думку на сторінках нашої преси до головніших точок програми з'їздів.

Найголовнішими питаннями програми наших з'їздів залишаються такі: організаційна діяльність, освітня, культурно-містечка, фінансово-матеріальна і пресова. Кожна з них має свої широкі розгалуження, які з року на рік зростають. Тепер це стає перед нами діяльність кооперативна і спортова. Вся ця робота має провадитися в класових рамках, щоб з неї мали користь працюючі маси. Тимчасом, коли наші організації зростають, їхня діяльність поширюється й поглиблюється, коли довкола цієї праці збирається громада таких, що не є ще навіть членами наших організацій, або хоч і є членами, але ще новими, які не всілякі ще зрозуміли й засвоїли самої суті тої роботи і її значення — в таких обставинах праці треба гострого класового чуття, підходу, уміння й таки досвіду тих першових елементів в наших організаціях, що почувують на собі відповідальність за всю цю роботу.

Говорячи про це — ми маємо на думці не лише наш центр. Ми маємо на думці центр кожного одного відділу, округу, провінції, розуміється, не виняючи й самого всеукраїнського центру, на який в даному разі спадає подвійний тягар і подвійна відповідальність.

ПЕРЕДЗ'ЇЗДОВА ДИСКУСІЯ І ЯК ВОНА ПОВИННА ПРОВАДИТИСЯ.

Щоб про всі ці справи лекше було говорити на з'їзді, щоб лекше було у них розбиратися, то здалося-б розпочати над ними передз'їздову дискусію у нашій пресі, беручи кожному галузь нашої організаційної діяльності в такому порядку, в якому вони проголошені в програмі з'їзду. Нам треба вказати в пресі на наші досягнення й на наші недостатки. Треба вказати на наші болючі місця, на те, що найгірше спиняє працю, що перешкаджає тім чи іншим галузям діяльності, і вказати так, щоб можна їх направити, а не так, щоб когось вкести.

Хоч кожний член має право висловити свою думку про ту чи іншу галузь праці нашої організації, однак першество, думаємо, належить тим, хто є більш компетентним, хто більш познайомлений з роботою. Наприклад: про організаційні справи найбільше можуть сказати наші організатори. Вони їздили по різних місцевостях, стрічалися з ріжними справами, полагоджували, вивислювали, вислухували скарги, нарікання, догагання, вони чули мову й бачили роботу робітників і фармерів, вони бачили, як ухвали попередні з'їзди переводилися в життя й т. ин. Вони нам можуть сказати найбільше. Обов'язком їх взяти слово в дискусії першими.

Друге — справа освіти. В цій справі, на нашу думку, багато можуть сказати наші вчителі. Вони вчилися на наших курсах, знають, оскільки вони змогли примінити теорію на практиці, які є найбільші недовгагання в наших організаціях на освітньому полі. Однак, це зовсім не позбавляє права го-

ворити про освітню діяльність і невчителів, тих членів, що розбираються в освітніх справах.

В культурно-містечких справах повинні забрати в дискусії слово режисери, дириженти хорів та оркестр і члени музично-співачих та драматичних гуртків взагалі.

БІЛЬШЕ УВАГИ УКР. РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКІЙ ПРЕСІ.

Справа преси долягає всіх. Але ясно, як день, що участь в дискусії всі не візьмуть. Ті товариші, що люблять свою пресу, що хочуть її кращого розвитку, повинні сказати свою думку. Обговорюючи справу преси, треба мати ввиду ось що: ми недовзі вставимо нову друкарську машину, яка полекшить друкарський бік у нашій друкарні. Така полекша коштуватиме нас \$10,000. Це нам каже, що справу преси ми мусимо поставити так, щоб та сума не впала цілим тягарем на наші організації. Далі — треба подумати над побільшенням нашої преси. Як мають виходити надалі "Укр. Роб. Вісти" — які 22 березня 1929 року святкуватимуть десяти роковини свого існування. З пущенням в рух нової машини треба раз на завжди покласти кінець видаванню "Фармерського Життя" на чотири сторінки. Взагалі про нашу пресу, як про великий організаційний і освітній чинник, треба поговорити й перед з'їздом і на з'їзді.

Є ще багато інших важних справ, про які ми ще говоритимемо і про які пропонуємо говорити нашим товаришам і на своїх зборах і на сторінках преси, щоб висвітити їх ще перед з'їздом. Однак, даючи цю пропозицію, ми рішуче домагаємося в дискусії притримуватися теми, трактувати всі справи серіозно, а найголовніше — не колоти один одного, не відповідати один другому, тобто не зводити дискусію на суперечку між двома чи кількома одиницями, але висловлювати свою думку чи погляд на справу й таку думку, яка принесла-б організації користь.

Десятий з'їзд ТУРФДім і П'ята конвенція Р.З.Т. є ювілейними з'їздами двох масових організацій українського робітництва й фармерства в Канаді. Будуть це великі з'їзди. Треба їх зробити великою демонстрацією солідарності між робітниками й фармерами. Треба до тих з'їздів вчасно готуватися!

ПРО ЩО МИ НИЧОГО НЕ ПИСАЛИ.

(Докічення.)

Господарське життя в Польщі і під Польщею — жерщачке, "дзядьське" як там кажуть. І те яке є, то тільки на зверх воно польське, бо на ділі воно належить до чужого капіталу. Минувшого року Польща дістала в Америці \$50,000,000 позички, то перевела за них вибори. Це була мана за неба.

А надто скандально, по грабничьому господарстві Польща на українських землях. На Підкарпатті й на Волині вона вирубує ліси й вивозить до Франції, Англії та Німеччини. Тепер вже й залізничні заборав американський капітал. Землі українські польська шляхта грабує просто тому, бо знає, що і панування на них недовговічне, тож старяться виссати з них останні соки.

Рільництво також в оплаканому стані. Нема ні нових машин, нічого нового. Спосіб господарювання селянства на Радянській Україні, як за царів царату було дуже назидницьке, багато перегнало форми господарювання в Галичині. Минувшого року зима в Галичині була тепла, не було снігу й приморозки вбили озимину. На весні то мав чим той пересівати, а хто не мав, то мав і збіжжя. Через те злидні це збільшилися.

Гірничі промисловості, яка зараз по війні стояла в Польщі лише за іншу промисловість, тепер також впала. В гірничих районах безробіття. Вивіз улава. Індустрія на Шлезку також підупадає, не витримує конкуренції з німецькою індустрією. Текстильна індустрія дуже ослаблена. Одинича оживленість спостерігається в лісній промисловості з наслідок страшного нищення лісів. Карпати нині вже не гі, що були колись, це вже оголені гори, сумні краєвиди.

Якраз в наслідок нищення лісів населення так страшно потерпіло від повені.

Будівництва в Польщі також не видно ні в містах, ні в селах. В містах є будинки, будову яких розпочато ще за Австрії, так вони й досі стоять, недобудовані. Цікаве тут порівняння з польським будівництвом на Радянській Україні, де будують цілі міста та фабрики.

Організаційне життя серед українців. — Просвіта — найбільша організація в Галичині, і під проводом урядівців і попіства. Вона числить коло 25,000 членів і поверх 2,000 читальень. Але її останній з'їзд був вже під загрозою робітничо-селянських делегатів. Селяни з браку фінансів не могли поїхати на з'їзд а урядівці стягнули попів. Тож урядівці там по-

кищо верховодять, але селяни вже добре придивляються їхній роботі. На Волині Пресвіти не централізовані, там провід в руках селян та поступових вчителів. Там кожний староста має право замикати Пресвіти. "Всі Пресвіти на Волині замкнено за винятком петлюрівських.

Достіг міцні кооперативні. Маслосоюз, якого централю у Львові розгормили, дуже міцна кооператива.

Профсоюзи є чисто українські, польські і єврейські. Найбільший вплив в профсоюзах має П.П.С., яка нічим не ріжниться від підсудчини. Коли-б комуністи мали змогу отверто говорити з членством профі, то вони повели-б їх за собою. Але комуністів дуже переслідують. Першотравневі демонстрації у Львові й Варшаві закінчилися кровопролитними бійками, спровокованими пепесівськими "боюфками" та поліцією. Члени тих боївок, студенти і ин. завжди ходять з палками.

За селянським рухом теж пильно стереже поліція. Як тільки зідуться селяни на свій з'їзд, то поліція розжене. А майже кожний комуніст починає свою працю на волі, а кінчає в тюрмі. В часі виборів заборонено було комуністичні списки. Але проте комуністи мають великий вплив на працюючі маси.

УНДО — українська буржуазно-націоналістична політична партія на Західній Україні під Польщею. Складається вона з попів, адвокатів, інженерів, докторів та іншої фахової інтелігенції, що краще мається. У неї тільки верхи організовані, а свій вплив на маси вона проводить через попів, через залюкування раєм і пеклом. Ця організація замінює вже коалицію хлібоїдців і тягне на угоду з польською шляхтою.

Радикальна партія — це не коалиція радикальна партія, що боролася за селянство. Тепер це партія петлюрівська, її підтримали петлюрівські офіцери, вона вже насилу жила і в виборах вона скорилася з розумом в селеробі, який дуже здегуствував селянство.

Хлібоїдщина вже ліквідується. Шляхта її використала, а тепер УНДО забирає її місце.

Українська школа спольонізувала, а що залишилося, це дає польонізується. Українських хлопців шляхта, забираючи до війська, також там їх польонізує. Церква — одинича в Галичині установа, де не забороняють української мови, але в ній ту мову використовують на користь польської шляхти, нею вони допомагають політиці української землі. Політичні процеси в Польщі — шоденне явище й су-

ПОЛІТИКАНСЬКА ШАМОТНЯ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ.

(Редакційна стаття харківського "Комуніста".)

І після безпосереднього погрому у Львові фашистська зграя підсудчини не вгамувалася. Навпаки, апетити-же, кажуть, приходять за Гжею. Побачивши, що все одно факту погрому не сховали перед цілим світом, підсудчина подбала за те, щоб події у Львові замалювати як діло "рук Москви". А під цією-ж маркою демократичні європейські факти анудання над цілим народом, під цим прикриттям Європа імперіалістична та реформістська не побачить ніякого погрому. Демократичні європейські факти анудання над цілим народом, під цим прикриттям Європа імперіалістична та реформістська не побачить ніякого погрому. Демократичні європейські факти анудання над цілим народом, під цим прикриттям Європа імперіалістична та реформістська не побачить ніякого погрому.

Отже, оточивши свої криваві бандитські справи стіною брехні та спліток, підсудчина хоче за одним заходом викоринити на Західній Україні все, що в тій чи іншій мірі здається їй підозрілим для посилення фашистської диктатури. І кожен день приносить нам усе нові й нові відомості про труси, арешти, розгони культурно-освітніх установ на Західній Україні. Звичайно, що всю силу державно-поліційних заходів підсудчина кинула на випищення ліво — пролетарських елементів.

Як же до цього поставилися легальні політичні угруповання Західної України? Як вони реагують на погром у Львові та по цілій країні? Про УНДО у нас писалося. Прочтена підсудчина партія з перших же днів погрому рішуче відмежувалася від погрому, закричала про непричетність своєю до подій у Львові. Цим вона допомогла підсудчині в її брехнях про "руку Москви".

Мовляв, глянть-же, статечні елементи Західної України рішуче відмежувались від того, що скоїлось у Львові, це мовляв, справа руйнівничих елементів. Увидіти, як відомо, умовляються з підсудчиною про плату за поїзти горшки у Львові, увидіти умовляються про можливі динново-урядові комбінації на Західній Україні. Справа в тому, що в інтересах самої підсудчини після кривавої трагедії українського народу, розіграної на вулицях столиці Західної України, є прикритий одставкою якихось поліційно-адміністративних урядовців на Західній Україні. І ці зміни заступників вона планує зробити разом з урядом, щоб у такій спосіб піддатти їй їхній авторитет, мовляв, під їхнім натиском роблять ці зміни. Тимчасом, це звичайний шахрайський захід підсудчини, що хоче гнів народний відвернути од системи фашистської диктатури на другорядних слуханих чиниш цієї диктатури, що їх перекинуть зі Львова, з Західної України на таку-ж ролі в інші частини сучасної шляхетської Польщі.

Так хочуть реалізувати на свою користь урядівські підсудчинки свої походи у Львові.

Не сплять і радикали. Побачивши, в якому скрутному стані все-ж опинилася їхні конкуренти-уридісти галасом про свою непричетність до подій у Львові, радикали тримаються протилежної тактики. Вони на нуп кричать скрізь: "карі, карі, карі", вони устами Льва Бачинського з соймової трибуни виголошують крикливі слова, а в той же час в своїй пресі і у виступах, як чесні й гідні члени міжнародної організації арадишати, як члени П. Інтернаціоналу (до нього вони нещодавно вмистилися), доносять дефензивні "а пролетарські організації, доносять підсудчині про роботу справних робітничо-селянських елементів у Західній Україні. Бо й кричать вони, щоб і на них підсудчина зваячила, щоб і ми, а не лише увидістам кину-

дять там людей за політичні переконання десятками. Вони провини старуються підткнути під державну зраду.

Мусій.

кавалок гнилої ковбаси. Ця арадишсько-прокаторська робота радикалів за сьгоднішніх умов чи не небезпечніша для трудящих Західної України, ніж робота УНДО. Радикально-крикливі гасла, кидані серед одсталої селянської молоді, гоївшим-чином, можуть їхню увагу притягувати до наскрізь уже прогнилої в арадишті та крутієвті партії через те, бо конкуренти радикалів — увидісти себе викрили, як одверті прибічники підсудчини. На це й розраховують радикали, цим і пояснюється та підшита галаслива політиканська шамотня, що під аймають радикали, намагаючись на крові, пролітій на вулицях Львова, нажити собі політичний капітал, щоб потім реалізувати його у панаж маршала.

Так азна українська військова організація, фашистсько-терористична група, що працює в заплілі, мавши своїм шефом Коновальця, що сидить в німецькому генеральному штабі, так само намагається ловити довірливі душі західньо-української молоді особливо. Своім "радикалізмом", практикованими бомб та іншими "воїнськими" заходами ця організація замагається поширити свій вплив на одчайдушні гони, що їх терористично-погромницька практика підсудчини доводить до розпаду. За нинішніх умов, коли гнів народий досяг величезної сили, ця організація, безперечно, пиймає частину молоді і то навіть трудячої молоді, яка шукає негайної помсти підсудчинкам, що залили кров'ю вулиці Львова.

Чи може хоч одна з цих буржуазних груп дати справжній керунок для боротьби, що безперечно, наростає, для гниву народних мас, що безперечно, калкотить в грудях сотень тисяч пригноблених і подвійно вианскуваних народних мас Західної України? Звичайно, не може. Річ бо в тому, що жадна з буржуазних організацій по-суті своїй не може належно навіть поставити цю боротьбу. Пригадаймо хитання такого буржуазно-національного революціонера, яким був Степан Радіч. Пригадаймо, як цей, безперечно, видатний революціонер закінчив фактично капітуляцією перед королем угославським. Так то-ж був Радіч! А навіщо здатні тоді всі оті дрібні ботокуди-політики, що, хоч і звуться "левими", а є лише кураками бацькачкими та коновальцями.

Побороти фашизм, повалити диктатуру підсудчини можливо, лише повівши спільну боротьбу всіх пригноблених підсудчиною мас, всіх народів, так польського народу, як і тих народів, що опинилися під-їгнотом шляхетської Польщі. Лише консолідований виступ робітничо-селянських мас сучасної шляхетської Польщі дасть відповідні наслідки. Соціально, а відтак і національне визволення з-під чобота підсудчини буде забезпечено лише за умов, коли пролетарі Домброви виступлять спільно з Людою й Варшавою, коли цей виступ буде поміжжений на сили Борислава та велитеський селянський рух, складений з національними війнами так званих кресів. Такого двоюбо не витримає підсудчина. На цей шлях ключє трудящі маси, пригноблені народи Комуністична Партія Західної України, Західної Білоруси, Комуністична Партія Польщі. Під прапорами цієї партії, під її керівництвом буде розбита підсудчина, буде створена робітничо-селянська Польща.

Сьгоднішні-ж спекулянти на крові, пролітій у Львові, всі оті увидісти й радикали, коновальці — це лише чи одвертіші, чи підступніші арадишки інтереси цих мас, це лише ті, що хочуть революційність мас використати в спекулятивній спосіб в своїх інтересах. Це мусить арозуміти кожен робітник і се-

лянин, кожен трудящий, що прагне соціального і національного визволення Західної України, прагне створення великої соборної соціалістичної Радянської України.

"СНЕП ШАТС".

І ШЕ НЕ ГОТОВІ.

На однім патріотичнім мітингу на колонії.

Голова мітингу проголосив, що до "нашої місцевості загогнали дуже вчений пан і дадуть дуже файну лекцію про большевизм".

Опески. "Вчений пан" випростувався, скривив кілька разів губами, пожалівся, що вже відгогнали дуже часу хорий, але "народні справи не дозволяють йому піти на відпочинок".

— Високо поважана українська громадо! Здається, що ще ніколи не стояла наша справа так паскудно, як стоїть тепер. (Опески). Ми поділені на багато груп і...

— А хтож цьому винен? — крикнув хтось з публіки.

— З цього скористали лише большевики, як в Європі, так і тут на американському континенті. Я...

— Хто-ж нас поділив? — голос з публіки.

— Прощу заховуватися файно, а як вони скінчуть, тоді можете їх запитати, — прозив голова.

— Хай говорить до річи.

— "Шарап"! — "Шарапну", то аж тоби булька з носа вискочить!...

— Шановна громадо! Я прошу бути спокійними і ми до чогось прийдемо. Чи ви бажаєте, щоби я вийшов (опески), чи, щоби кінчав лекцію? (Опески).

— Говорить далше.

— Хто лише стоїть за Україною, за українською народною республікою, то того большевики висилають на Сибір!...

— Кажіть за панською Україною!

— Не за "панською", пан, а таки за робітничою і того також висилають на Сибір.

— А кого вже вислали із тих, що стоять за робітничо-селянським урядом України?

— Уже вислали... вже...

— А Троцького? — крикнула якась жінка з публіки, звертаючись з кулаком до того, що своїми запитами перебивав "лектора".

— А що?

— Авже знаєте?

— Вислали його, вислали, кричало кілька жінок нараз.

Бесідник якийсь час крутився на сцені, щось шептав до голови. А на салі "дискусія".

— Та таки, бігме правда, що вислали Троцького за те, що стояв за Україною!...

— Та-ж казали, що Троцький жид?

— Та де там жид! То большевики пустили таку поголоску!...

— Дивіться!

— Большевики, — продовжав далше "лектор", — вже туй-туй мають власти... — Ха-ха-ха!...

— "Шарап"! — Вони впадуть. Добре, що це не падує, бо ми ще не готові перебрати владу...

— І ще не готові?

— Доки-ж большевики будуть на вас ждати?!

На салі счинявся шум, крик і так закінчено "лекцію".

Драмака.

ПОГРОМ ЦИГАНІВ.

В малому селі Подейна в Чехо-Словащині пришло до циганського погрому. Біля села мешкала в присілку циганська колонія, яка по звичаю своїх предків крапа, що й де попаде. Це не сподобалося словакам і вони потовкли здорова трьох приловнених на крадіжах циганив. За це ті спалили дві селянські хати. Тоді селяне турмою кинулися на погром. При цій страшній нагоді вбито 5 циганив, 3 жінки й одно 6-літнє циганя. Поліція не могла припинити цієї жорстокої різні.